

PRAKTIJKTIPS RATTEN- EN MUIZENBESTRIJDING

*D. P. Kempe
rayonambtenaar afd. Bestrijding van Ongedierte*

1. Bruine ratten

In veel gewassen wordt schade veroorzaakt door bruine ratten. Hierbij is het erg belangrijk de slootkanten schoon te houden en geen afvalhopen te creëren.

De praktijk leert dat er behalve deze maatregel nog een, zo niet helemaal afdoende, dan toch goede methode bestaat om de ratten te bestrijden o.a.:

- Het plaatsen van houten voederkokers of P.V.C.-buizen, lengte ongeveer 70 cm, doorsnee 10 cm.
- Door het ingraven van P.V.C.-buizen langs de slootkanten.
- Pootaardappelkistjes zijn ook geschikt om als voederplaats dienst te doen. Onder het kistje legt men het lokaas, er overheen een plastic zak om te voorkomen dat het lokaas nat wordt. Bestaat er kans dat de kistjes wegwaaien of dat andere dieren bij het lokaas komen, verzwaar het geheel dan met enkele stenen of kluiten modder.

2. Veldmuizen

A. In boomgaard, tuin, bouw- en grasland

Voor velen op het platteland blijken de veldmuizen een probleem. Vaak is er sprake van onoplettendheid; maatregelen worden pas dan getroffen of men slaat eerst alarm, als er sprake is van een plaag.

Tegen insecten e.d. treft men doorgaans vroegtijdig maatregelen, maar de veldmuis wordt door boer en tuinder veelal vergeten.

Waar treft men veldmuizen aan? Daar waar een gunstig biotoop is, o.a.:

- Slecht onderhouden slootkanten.
- Windsingels waartussen veel onkruid groeit.
- Afvalhopen.

In boomgaarden kan de oorzaak ook zijn:

- Het niet op tijd maaien van de groenstroken tussen de bomen en het niet opruimen van het gemaaid gras.
- Het niet tijdig verwijderen van het onkruid rondom de bomen; alleen doodspuiten is niet voldoende.
- De stalmest bij de jonge bomen; deze biedt schuilplaats aan de muizen.

Door aan het voorgaande aandacht te schenken, kan men met weinig moeite veel schade voorkomen.

Treft men veelal wel maatregelen tegen insecten e.d., ook veldmuizen kan men bestrijden vóór men schade heeft ondervonden. Dit kan op de volgende manieren:

- Door lokaas (haver met cumarine) in drainbuisjes tussen twee dakpannen of stukjes golfplaat, uit te leggen. Het beste is de voederplaatsen (die om de vijf meter geplaatst worden rondom tuin of boomgaard) met hooi, stro of takjes af te dekken. Om het lokaas droog te houden, kan men het in dunne plastic zakjes doen die dan in de buisjes of tussen de dakpannen gelegd worden. Ontdekt men ondanks de genomen maatregelen enkele muizengaatjes in tuin of boomgaard, neem dan direct maatregelen zoals boven omschreven.
- Als lokaas kan men ook castrix-korrels gebruiken; voorzichtigheid is dan echter geboden, daar deze gevaarlijk zijn voor mens en dier. In tegenstelling met de haver, is het beter de castrix-korrels los in de buizen of tussen de dakpannen te leggen.
- Een andere mogelijkheid is, de muizengaten dicht te maken en dan na één of twee dagen in de nieuw opengemaakte gaatjes, zo diep mogelijk enkele castrixkorrels te gooien en daarna de gaatjes dicht te trappen. In dit geval geeft haver minder goede resultaten, daar die niet vochtbestendig is.

Geregelde controle in boomgaard, tuin of waar ook, is belangrijk; daardoor kan men een plaag voorkomen.

Door op genoemde wijze te handelen, wordt het gebruik van o.a. Endrin of andere gifsoorten met alle daaraan verbonden risico's, vrijwel geheel overbodig.

B. In bieten-, wortelen- en aardappelkuilen

Zorg voor voldoende lokaas in de kuilen; de beste manier hiervoor is het lokaas in dunne plastic zakjes te doen en deze tussen het afdek materiaal (stro of riet) te leggen.

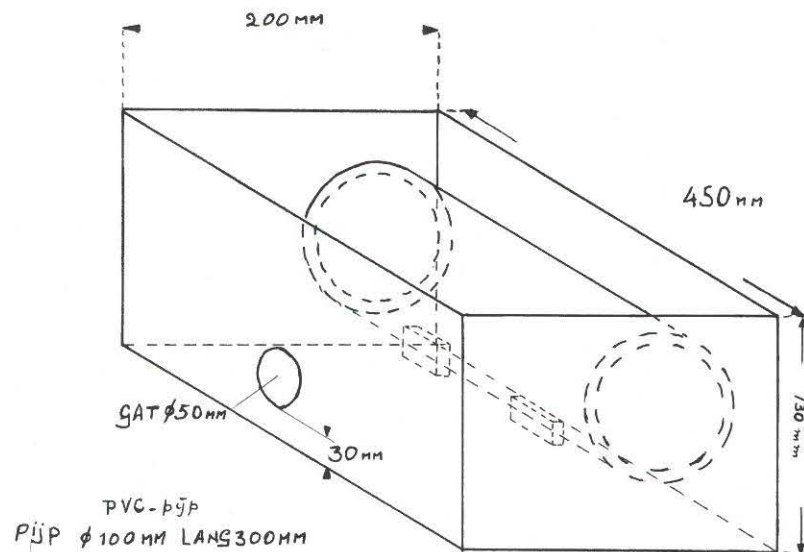
Men moet uitgaan van 1 à 2 zakjes (haver met cumarine) van ± 100 gr per vierkante meter. Het uitleggen van het lokaas moet dus gebeuren vóór men de kuilen met grond afdekt.

Een tweede mogelijkheid is voederplaatsen rondom de kuilen aan te leggen.

3. Voederkist voor ratten

Een steeds weerkerend probleem voor bestrijders zijn vogels die voor ratten bestemd lokaas overal weten te vinden, zelfs al is het uitgelegd in kokers. Voor de vogels mag het misschien minder gevaarlijk zijn, voor de bestrijders is het moeilijk na te gaan of de ratten dan wel de vogels het lokaas opnemen.

De heer Buurman die de rattenbestrijding in een grote veevoederfabriek verzorgt, had steeds problemen met de vogels. Naar het zich liet aanzien, vond hij de oplossing voor

genoemd probleem in de vorm van een voederkistje. De vogels vinden het vermoedelijk te donker en komen er niet in, aldus de heer Buurman. Enkele andere bestrijders bleken enthousiast over deze vinding. De tekening maakt duidelijk dat het maken van een dergelijk kistje geen probleem is. De afmetingen ervan zijn: lang 45 cm, breed 20 cm, hoog 13 cm. Aan de voorkant boort men op 3 cm hoogte een gat van $4\frac{1}{2}$ à 5 cm. In het kistje wordt een stukje P.V.C.-buis gelegd van 30 cm lang en 10 cm doorsnee, waarin het lokaas wordt gelegd.

Het kistje wordt door een deksel afgesloten; wil men het buiten zetten, dan is het raadzaam het deksel te bekleden met een stukje plastic of rubber.

4. Woelratten in tuin of boomgaard

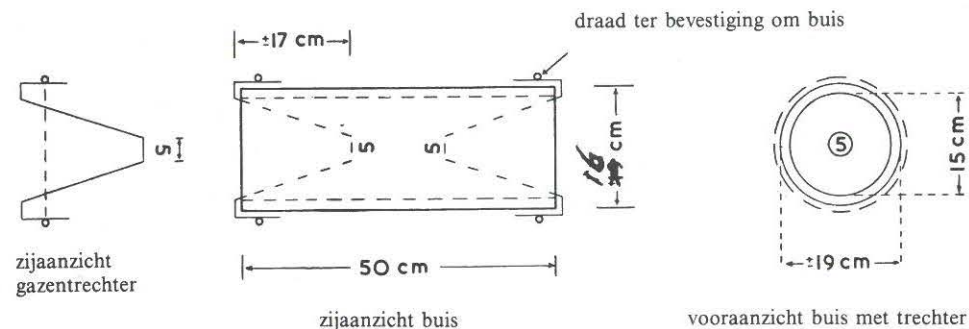
In ons waterrijke land komen op tal van plaatsen woelratten voor en de door hen veroorzaakte schade is veelal niet gering.

Voorkomen is ook hier beter dan genezen. Zorg in eerste instantie voor goed onderhouden slootkanten. Dit alleen is echter niet voldoende; plaats daarom in de sloten rondom tuin of boomgaard een aantal vangpotten; wacht daar niet mee tot U schade heeft.

De vangpotten kunt U zelf maken volgens bijgaande gegevens. Ze bestaan uit een drainbuis van 50 cm lengte en een inwendige doorsnede van 15 cm. In de beide uiteinden van deze buis wordt een gazen fuikje bevestigd, bestaande uit een conus van fijn gaas, zg. volière-gaas. Dit gaas wordt om de uiteinden van de buis gevouwen en met een dun ijzerdraadje vastgedraaid (zie werktekening op pag. 21).

De vangpotten worden in de perceelkanten ingegraven juist onder de graswal en liggen dan overlangs tegen het perceel aan. De ingangen van de vangpot worden afgedekt met een hólle dakpan om het verstopt raken te voorkomen. Al zwemmende komt de woelrat in de vangpot en kan er dan meer uit, omdat de in- respectievelijk uitgang juist onder water gelegen is. Dit laatste is een vereiste, het welslagen van het doel hangt ervan af. De foto's op pag. 21 tonen een en ander duidelijk.

Het voordeel van deze vangpotten is dat ze geheel in de walkant worden gelegd en dus niet kunnen worden stukgevaren met een schouw, terwijl men bovendien zonder bezwaar de

graskanten kan maaien. De vangpotten worden gelegd op afstanden van 25 tot 50 meter, al naar gelang de omstandigheden, als b.v. soort gewas dat op de percelen wordt geteeld en de aan de andere zijde van de sloot gelegen vangpotten (schuin verband).

Daar de (stenen) vangpotten in vorstperioden nogal eens stukvriezen, geven wij de voorkeur aan plastic pijpen van dezelfde lengte en doorsnee.

Het enige verschil is dat het stenen lichaam is vervangen door een van plastic, dat minder kwetsbaar is (vriest niet stuk). De toepassing van de plastic pot (buis) is overigens geheel gelijk aan die van de stenen vangpot.

Stenen vangpotten.

